

prof. dr hab. Tomasz Giaro
Program wyborczy
Kandydata na Dziekana Wydziału Prawa i Administracji
Uniwersytetu Warszawskiego
w kadencji 2020-2024

Życiorys

Urodziłem się w 1951 r. we Wrocławiu, jednak całe dorosłe życie spędziłem w Warszawie, a następnie także za granicą. Jestem absolwentem naszego Wydziału Prawa i Administracji UW (1972), na którym w 1978 r. obroniłem również doktorat i w 1988 r. uzyskałem habilitację. Nominację profesorską otrzymałem w 2009 r. Od 2008 do 2016 roku pełniłem funkcję prodziekana WPiA UW, a w latach 2016-2020 byłem jego dziekanem. Obecnie kieruję także Katedrą Europejskiej Tradycji Prawnej.

W sferze współpracy międzynarodowej, w latach 1974-75 odbyłem studia podyplomowe w Scuola di Perfezionamento in Diritto Civile na Uniwersytecie w Camerino, Od lat 1980-tych zacząłem częściej gościć w Niemczech. Byłem stypendystą Fundacji Humboldta na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Bonn (1984-1985), a następnie pracownikiem na etacie profesorskim Instytutu Historii Prawa Europejskiego im. Maksa Plancka we Frankfurcie nad Menem (1990-2006). Pracowałem również jako profesor kontraktowy na Uniwersytecie we Frankfurcie nad Menem i na Wolnym Uniwersytecie w Berlinie; na Uniwersytecie w Giessen prowadziłem krótko wykład zlecony „Historia państwa i prawa rzymskiego” (1999-2000). W końcowym okresie mojej pracy w Instytucie Maksa Plancka kierowałem dużymi międzynarodowymi grantami „Proces modernizacji wschodnioeuropejskich systemów prawnych od początku XIX wieku” (2002-2004) i „Kultura prawna Europy Wschodniej” (2004-2006).

Po powrocie do kraju w latach 2006-2008 zająłem stanowisko profesora wizytującego prawa rzymskiego na Wydziale Prawa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W semestrze zimowym 2010/2011 wykładałem Europejską Tradycję Prawną na Wydziale Prawa (Levin College of Law) Uniwersytetu Florydy (Gainesville) w USA. W roku 2011 otrzymałem nagrodę Fundacji na rzecz Nauki Polskiej w dziedzinie Nauk Humanistycznych i Społecznych.

Kadencja 2020-2024

1. Uporządkowanie finansów na szczeblu ogólnouniwersyteckim

Jednym z najważniejszych osiągnięć mijającej kadencji była obrona autonomii Wydziału Prawa i Administracji UW. Projekt nowego statutu UW zawierał szereg postanowień wyjątkowo niekorzystnych dla naszego Wydziału. Na szczęście, w dużej mierze udało się

zapobiec ich wprowadzeniu, zaś nasz Wydział zachował swoją znaczącą rolę na Uniwersytecie Warszawskim. Na tym nie skończyły się jednak wyzwania, z którymi musimy się zmierzyć na szczeblu ogólnouniwersyteckim.

Na Uniwersytecie Warszawskim w sposób wyraźny można podzielić jednostki dydaktyczne na takie, dla których głównym źródłem przychodów własnych jest dydaktyka i takie, których budżet oparty jest o przychody z komercjalizacji badań naukowych. Jakkolwiek zwiększanie badań na naszym Wydziale jest koniecznością, to nie możemy zapominać, że naszym głównym zadaniem jest kształcenie prawników, co od lat z sukcesami robimy. Jednakże czasy, w których ogromne zainteresowanie studiami prawniczymi owocowało znaczną nadwyżką studentów na studiach płatnych, a w konsekwencji nadwyżką budżetową, bezpowrotnie minęły. Jest dla nas ironią losu, że to właśnie wtedy zapadły decyzje o naszych wynagrodzeniach i podziale środków uniwersyteckich, które obowiązują do dziś. Zasadniczym celem nadchodzącej kadencji Dziekana WPiA UW musi być więc rewizja tych postanowień. Wydział nie jest dziś samowystarczalny w takim stopniu jak dziesięć czy piętnaście lat temu i dla dalszego rozwoju musi szerzej partycypować w środkach przyznawanych całemu uniwersytetowi. Jest też rozwiązaniem alternatywne, by Wydziałowi pozostawić w większym zakresie wypracowane przez niego środki. Tylko porozumienie z nowymi władzami Rektorskimi jest w stanie postawiony tu cel osiągnąć.

2. Spójne ramy polityki kadrowej dla pracowników naszego Wydziału

Dla rozwoju Wydziału konieczny jest przyływ nowej kadry. Jednakże ludzie młodzi potrzebują mistrzów i wzorów. Już tylko te dwie okoliczności doprowadzają do paradoksu, którego skutkiem są i będą przerosty zatrudnienia. Kolejna kadencja Dziekana WPiA to czas na opracowanie jasnych kryteriów rozwoju osobowego wydziałowych jednostek organizacyjnych. Musimy stworzyć wspólną dla wszystkich politykę zatrudniania oraz przechodzenia na emeryturę. W szczególności w zakresie ostatniej kwestii nie można pozostawiać pracowników w niepewności co do ich dalszego zatrudnienia na Wydziale. Są to bardzo często decyzje życiowe i nie mogą się one opierać wyłącznie o uznanie jednej osoby. Widzę zatem konieczność wprowadzenia w tym zakresie wspólnej dla wszystkich pracowników polityki zatrudnieniowej, opartej na jasnych i transparentnych zasadach. Uważam także, że pracownicy emerytowani, którzy często całe swoje zawodowe życie związali z Wydziałem, po odejściu z pracy, powinni mieć prawo chociażby do symbolicznego uczestnictwa w naszej wspólnocie – nie wspominając o przysłowiowym adresie mailowym, m.in. przez miejsce do pracy naukowej, dostęp do naszej biblioteki czy do innej infrastruktury uniwersyteckiej.

3. Rozwój naukowy i umiędzynarodowienie Wydziału oraz udział w nim studentów

W obecnych warunkach większe projekty naukowe finansowane z grantów dają się przede wszystkim uzyskać we współdziałaniu jednostek z różnych krajów. Minęły już czasy, gdy wymiana międzynarodowa polegała na tym, że dziekan wydziału dobierał sobie do

towarzystwa prodziekana i kilku znajomych, a następnie, sformowawszy w ten sposób delegację wydziału, udawał się za granicę. Dziś jadą ci, którzy mogą i chcą coś zrobić, również – a w pewnych przypadkach przede wszystkim – studenci. Musimy zatem rozwijać inicjatywy, które angażują pracowników i studentów. Przykładami, wartymi podtrzymania i multiplikowania są:

Projekt **European Law School (ELS)** powstał w 2007 r. z inicjatywy Uniwersytetu Humboldta w Berlinie, Uniwersytetu *Panthéon-Assas* w Paryżu i King's College w Londynie. Później dołączyły do projektu rzymska *La Sapienza*, Uniwersytety w Amsterdamie i Atenach oraz Szkoła Prawa w Lizbonie. Projekt polega na współpracy wydziałów prawa z wybranymi stolic europejskich i na wykształceniu studenta w różnych systemach prawnych.

Udział w projekcie ELS kończy się uzyskaniem dyplomu "Prawnika Europejskiego" (*European Jurist, Juriste Européen*), składającego się – oprócz dyplomu uczelni macierzystej – z dyplomów dwóch dodatkowych uczelni z językiem wykładowym angielskim, na których studiowali uczestnicy projektu po ukończeniu trzech lat nauki na uczelni macierzystej. W ten sposób projekt ELS zmierza do stworzenia elitarniej, europejskiej kadry prawników. Stanowić ona będzie wsparcie dla administracji tka unijnej, jak i rządowej państw członkowskich, korporacji prawniczych oraz nauki. Dodatkowo przewidziane są szkoły letnie organizowane kolejno przez uczelnie uczestniczące – mają one wymiar promocyjny i socjalizacyjny, służą podtrzymaniu więzi między absolwentami i uczestnikami programu.

Prognozowana ewolucja projektu ELS zmierza do wykształcenia – obok studenckiego – również komponentu doktoranckiego, związanego z organizacją studiów doktoranckich we współpracy z *European University Institute* we Florencji i Wydziałem *Sciences Po* w Paryżu. Rozważane jest także nawiązanie współpracy między pracownikami akademickimi, zmierzającymi do wspólnego udziału w projektach badawczych. Obecnie harmonogram prac związanych z przystąpieniem naszego Wydziału (wraz z Wydziałem Prawa Autonomicznego Uniwersytetu w Madrycie) związany jest z podjęciem działań zmierzających do podpisania umowy o przystąpieniu do programu ELS. Wstępna data uruchomienia wymiany studenckiej to jesień 2021 r.

Działająca pod kierunkiem dr. hab. Piotra Grzebyka Szkoła Prawa i Gospodarki Chin (**School of Law and Economy of China**) to projekt naszego Wydziału realizowany od października 2018 r. w ramach Polskiego Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin. Obok seminariów, konferencji i wykładów prowadzonych przez czołowych chińskich akademików i praktyków oraz uznanych ekspertów „sinologów” prawniczych z USA i Europy szkoła organizuje roczny kurs interdyscyplinarny. Przeznaczony jest on dla studentów wszystkich kierunków, przedstawicieli przedsiębiorstw i wyższej kadry menedżerskiej oraz pracowników administracji rządowej i samorządowej odpowiedzialnych za współpracę z partnerami chińskimi. Zajęcia prowadzą między innymi wykładowcy z następujących pekińskich instytucji naukowych: *Institute of Law Chinese Academy of Social Sciences, China University of Political Science and Law, Beijing Foreign Studies University, China University of Labour Relations, Peking University Law School, Renmin University Law School* oraz z *East China University of Political Science and Law* (Szanghaj).

W trybie realizacji programu „Welcome to Poland”, którego wykonawcą w imieniu Uniwersytetu Warszawskiego Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin, działające na naszym Wydziale, Centrum zarejestrowało konto na chińskiej platformie społecznej WeChat. Publikowane są tam w imieniu Uniwersytetu Warszawskiego informacje na temat naszego uniwersytetu, studiowania w Polsce, życia w Warszawie, naszej kulturze, historii i społeczeństwie. Tym samym Wydział nasz stał się pionierem promocji Polski w Chinach.

W ramach programu Dialog Pełnomocnik Dziekana ds. współpracy ze Wschodem, dr Jarosław Jerzy Turłukowski, organizuje od grudnia 2019 r. szkoły prawa polskiego na Ukrainie w Kijowie i Odessie oraz na Białorusi w Mińsku. Nazwa projektu, który nie jest pozbawiony potencjału politycznego, to „**Prawo Polskie na Wschodzie – sieć szkół prawa polskiego**”. Jest on prowadzony przez Centrum Badań nad Prawem Europy Wschodniej i Azji Centralnej (Dr Chowaniec, Dr Sadłowski, mgr Patryk Kalinowski, mgr Marta Kozak). W marcu 2020 r. przeprowadzono rekrutację do wszystkich szkół, które liczą od 60 do 120 słuchaczy. Szkoły miały ruszyć w początku kwietnia, co jednak zostało opóźnione przez epidemię koronawirusa. W związku z tym szkoły pracować będą w trybie wykładów zdalnych: Kijów zaczyna 22 czerwca, Odessa 1 lipca, Mińsk 4 września. Planowane początkowo konferencje zostały czasowo odłożone. Przygotowywany jest natomiast podręcznik „Podstawy prawa polskiego”, gdzie 10 autorów przedstawi syntetycznie nasz system prawny. Ukaże się on równocześnie w druku tradycyjnym i online we wrześniu tego roku. Ogółem w realizację programu będzie lub już jest zaangażowanych w różnych rolach, tzn. przeważnie jako wykładowcy, w sumie około 50 pracowników naukowych naszego Wydziału, z reguły średniego szczebla, tzn. doktorów i doktorów habilitowanych.

Ostatnio udało się przekonać dr Beryl ter Haar, która jest u nas już od lutego 2020 zatrudniona na okres jednego roku jako profesor wizytujący, do utworzenia przy naszym Wydziale jednostki badawczej **Centre for International and European Labour Law Studies**. Centrum pod kierunkiem Prof. Beryl ter Haar będzie przede wszystkim instytucją badawczą, której strategia opierać się będzie na realizacji grantów i projektów finansowanych ze źródeł zagranicznych, takich jak MOP i Unia Europejska. W planowanych działaniach dydaktycznych jednostki na uwagę zasługuje plan organizacji szkół letnich i innych kursów, które naszemu Wydziałowi mogą przynosić zyski finansowe. Prof. Beryl ter Haar jest postacią par excellence międzynarodową, rozpoznawalną uczoną z licznymi bardzo rozwiniętymi kontaktami obejmującymi największe autorytety z dziedziny ponadnarodowego i europejskiego prawa pracy. Jej potencjał naukowy jest – nawet na tle standardów międzynarodowych – znaczny. Kierownik katedry Prawa Pracy Prof. Małgorzata Gersdorf wejdzie do Rady Programowej Centrum.

4. Ewaluacja i zagadnienia z nią związane

Człowiek żyje nie tylko wielkimi projektami. Życie codzienne całego bieżącego i jeszcze następnego roku kalendarzowego będzie przebiegało na Wydziale pod znakiem

ewaluacji jednostek naukowych. Dlatego powstał stały Zespół ds. Ewaluacji, który ma przygotować do niej całą dyscyplinę nauk prawnych. W skład Zespołu powołanego zarządzeniem nr 1 Dziekana WPiA z 25.02.2020 r. weszli: dr hab. Patrycja Grzebyk (jako przewodnicząca) oraz dr hab. Krzysztof Koźmiński, dr hab. Jan Rudnicki, dr Beata Marczevska, mgr Marzanna Ciastek, mgr Katarzyna Jedlińska-Orzechowska i mgr Teresa Szymańczyk.

Osoby te mają już doświadczenie w przygotowaniach naszego Wydziału do parametryzacji przeprowadzanej w poprzednich latach. Zespół ten będzie czuwał i będzie czuwał nad poprawnym przygotowaniem Wydziału do ewaluacji, m.in. przez likwidację tzw. N0 oraz osób, które nie miały wypełnionych 3 i 2 slotów lub 1 slotu.

Jeśli chodzi o zagadnienia „wokółewaluacyjne”, musimy dbać o ulepszenie obsługi organizacyjno-finansowej pracowników naukowych podejmujących ambitne projekty badawcze. Zajmuje się tym, i będzie się nadal zajmował m.in. Pełnomocnik Dziekana ds. badań naukowych i współpracy międzynarodowej.

W kolejnych latach planowane jest również zwiększanie dofinansowania publikacji naukowych naszych pracowników. Chodzi o organizację środków na tzw. proofreading i inne kosztochłonne operacje, które trzeba wykonać na tekstach składanych do redakcji wysoko punktowanych czasopism. Ostatnio udało nam się uzgodnić z Rektorem zwiększenie możliwości pobierania na ten cel środków z tzw. pozostałości, która stanowi nasz żelazny fundusz na koncie Uniwersytetu.

5. Optymalizacja programu nauczania na realizowanych przez Wydział kierunkach

Dydaktyka jest podstawą działania naszego Wydziału. Nie przypadkiem wydziały prawa zwą się w krajach anglosaskich, a także poza nimi, *Law School*. Musimy zatem dążyć do dalszego uporządkowania dydaktyki. Jednym z największych osiągnięć mijającej kadencji jest niewątpliwie reforma programu studiów na kierunku Prawo. Udało się ją przeprowadzić po 10 latach starań. Wprowadziliśmy nowe przedmioty i zreformowaliśmy już istniejące, m.in. wprowadzając pierwszy raz w historii obligatoryjne dla studentów warsztaty z procedur, pogrupowaliśmy wykłady specjalizacyjne w bloki specjalizacyjne, znieśliśmy seminaria dla IV roku, zastępując je seminariami specjalizacyjnymi. O trafności reformy świadczą głosy studenckie, a także powrót Wydziału na pierwsze miejsce w najbardziej prestiżowym ogólnopolskim rankingu Wydziałów Prawa Dziennika Gazety Prawnej (dwa razy z rzędu). Nie jest tajemnicą także, że awansowaliśmy z oddali na czołowe miejsce w rankingach zdawalności na aplikacje prawnicze.

Program studiów wymaga jednak ciągłego dostosowywania do realiów akademickich i społecznych. Minione cztery lata są okazją do pierwszych refleksji i ocen – m.in. w zakresie funkcjonowania warsztatów, pomniejszych wykładów czy bloków specjalizacyjnych. Z pewnością, wspólnie ze studentami, będzie należało dokonać ewaluacji programu i stosownych korekt, mających na celu dalszą optymalizację nauczania.

W trakcie mijającej kadencji udało się zrobić to, na co nasza wspólnota wydziałowa czekała latami. Od roku prowadzimy studia stacjonarne na kierunkach Administracja I i II stopień. Po uruchomieniu tych kierunków przyszedł czas na reformy programu stacjonarnych

studiów I i II stopnia na Administracji, co jest efektem doświadczeń zebranych w mijającym roku akademickim i będzie miało na celu zoptymalizowanie efektów nauczania. Studia te cieszą się dużym zainteresowaniem, czego potwierdzeniem są świetni studenci. Jednakże już dzisiaj widać konieczność opracowania programów dostosowanych do specyfiki studiów stacjonarnych.

Od ponad roku nasz Wydział prowadzi samodzielnie *Centrum Studiów Samorządu Terytorialnego i Rozwoju Lokalnego* (prowadzone dotychczas wspólnie z Wydziałem Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych). Pomimo dużego sukcesu, jakim było włączenie Centrum do naszego Wydziału, nie da się ukryć, że kierunki studiów prowadzone w ramach Centrum wymagają daleko idących reform. Musimy się zastanowić nad dalszym modelem tych studiów, w tym nad programami opartymi o inne założenia niż programy studiów na kierunkach Administracji.

6. Poprawa warunków i jakości studiowania

W minionej kadencji udało się zrobić bardzo dużo w zakresie poprawy warunków i jakości studiowania. Partnerska współpraca ze studentami, otwarcie się na ich potrzeby zaowocowała m.in. bezprecedensową reformą Dziekanatów na Wydziale Prawa i Administracji UW. Udało się nam też wpłynąć na reformę systemu USOS, choć w tym aspekcie ciągle jest dużo do zrobienia.

Nowa kadencja to jednak nowe wyzwania. Dalsze wsłuchiwanie się w głos studencki jest koniecznością, m.in. w zakresie ewaluacji pracy pracowników Dziekanatu, ale również personelu nauczającego. W dalszym ciągu będziemy się też musieli mierzyć się ze zdalnym nauczaniem. Zapewne wszyscy będziemy prowadzić regularne zajęcia na Google Meet, wobec czego opracowanie wymaga system pomocy dla osób najbardziej potrzebujących. Rozumieć przez to należy szersze udostępnianie infrastruktury wydziałowej do prowadzenia zajęć dla osób niedysponujących odpowiednim sprzętem oraz pomoc w samej obsłudze komunikatorów internetowych. Z drugiej strony trzeba pomóc studentom w trudnych dla nich czasach. Z pewnością będzie należało wystąpić do władz Rektorskich o wprowadzenie ułatwień w studiowaniu, w tym o doraźną pomoc dla osób potrzebujących – m.in. w zakresie umożliwienia korzystania z pakietu Office. Ze swojej strony Wydział powinien zaś umożliwić studentom korzystanie ze zdalnych podręczników.

Zdalne nauczanie wymaga szczególnego podejścia do ewaluacji zajęć. Forma ta wymaga bardzo wnikliwego wsłuchania się w głos studencki i wyciągania z niego wniosków. Nie chodzi przy tym o dyscyplinowanie wykładowców, aby prowadzili zajęcia, a raczej o to, by prowadzili je w sposób atrakcyjny poznawczo dla ich odbiorców – m.in. wykorzystywali możliwości jakie dają zdalne platformy (prezentacje, ankiety i testy online, itp.).

W sposób szczególnie pozytywny należy także podejść do ciągłości istnienia studenckiego ruchu naukowego przez dalsze wspieranie działalności kół naukowych i podtrzymywanie możliwości kształtowania życia naukowego.